ANY XLII—BATALLADA 2201 BARCELONA 15 DE JULIOL DE 1911

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagossi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

Un tremendo d'estar per casa

—Senyor Canalejas, estem agraidissims per lo be que s'ha portat ab ocasió del nostre Congrés.
—Ah, jo soc aixís!... Molt demòcrata, molt anticlerical y molt amic de les coses eucarístiques.

El miting de demà

FESTA gran serà demà pera tots els bons republicans barcelonins. La conjunció republicana-socialista celebrarà, a la nostra capital, el seu primer gran acte public. Y les primeres paraules que'ls partits conjuncionats dirigiran al poble de Barcelona, seran pera condemnar la política aventurera de la monarquia espanyola a l'Africa, pera protestar per endavant de la guerra que imprudentment se prepara. El nostre poble, que fa dos anys marcà ab una vaga general y una revolta espontania la seva oposició a la guerra, ha de demostrar demà la seva adhesió y el seu agraiment als homes de la conjunció, que procuren aturar les bogeries dels governants borbonics y evitar el sacrifici de més vides a les absurdes ambicions africanistes.

No serveix de res el dir, pera treure importancia a les propagandes de la conjunció, que ara no hi ha guerra. N'hi ha prou y massa ab que existeixi el perill de que la guerra esclati. Avensant cada dia més per la banda de Ceuta y la de Melilla, ocupant Larache y Alcázar y oblidant els compromisos internacionals, el govern de Madrid va a risc d'encendre novament la guerra en les terres marroquines. El més petit incident pot ser l'espurna que encengui un formidable incendi. Ja deia justament dies enrera un diari anglès que desconcerta l'inconciencia ab que obra el gabinet Canalejas en l'actual conflicte marroquí. «Espanya—afegia l'aludit diari—en aquesta qüestió fa l'efecte d'una criatura que juga ab foc a dintre d'un polvorí.»

Totjust el dever dels partits capacitats està en preveure el perill abans que'ls fets se produeixin, en remoure l'opinió pera evitar el mal quan encara s'hi es a temps. Afirmar, com afirma *El Progreso,* que està de més el protestar contra la guerra quan aquesta no existeix, es d'una tonteria o d'una hipocresia extraordinaries. ¿Què's diria d'un metge que, coneixent el perill en que un client seu se troba d'agafar una greu malaltia, esperés a intervenir quan la malaltia estés declarada ja? Ab quin dret podran protestar demà contra la guerra, si aquesta esclata, els qui avui guaiten ab els brassos en creu, muts y complacents, les provocacions, les imprudencies y els preparatius belics del govern?

Ara, ara es l'hora de protestar contra la guerra. Una forta corrent d'opinió anti-guerrera encara seria a temps d'impedir la reproducció de les tràgiques jornades marroquines y espanyoles de 1909. El gran miting republicà-socialista de demà, tendeix an aquesta finalitat. El cel es rogent, ciutadans... Esforsemnos, avui que'ls medis legals encara poden ser utils, en evitar la catàstrofe. Anem al miting a manifestar, ab els nostres aplaudiments y les nostres aclamacions, el mortal odi que sentim per les guerres y per les esterils aventures de sang!

FULMEN

Tots els homes són jugadors; y tots juguen ab daus falsos.—*Diderot.*

SOBRE LA GUERRA

La veritable patria

De tornada d'una guerra terrible y ferotge, el rei Enric IV de Fransa anava cap a París.

En mitg dels camps devastats, de les cullites perdudes, de les terres tràgiques, vegé una rella.

El monarca quedà mirantla. Y al pregarli els seus cortesans que fes una arenga a l'exèrcit, Enric IV se llevà el barret davant de la rella, y digué:

—Aquesta es la patria.

La conveniencia de l'intervenció al Marroc

UEDAVEM, doncs, en que l'intervenció europea al Marroc es justa y convenient. Però, ¿està Espanya en condicions d'exercirla? Segurament, no. Tota acció necessita el seu instrument, el seu subjecte. L'instrument, o el subjecte de l'acció al Marroc, es un exèrcit colonial. Espanya no té exèrcit colonial. Doncs Espanya no pot exercir avui una intervenció seriosa al Marroc. El silogisme es clar.

¿Per què un exèrcit metropolità no pot esser usat com a instrument d'una intervenció marroquina? Hi ha dues castes de raons: les unes, tècniques; les altres, polítiques. Les tècniques poden reduirse an aquesta: donades les especialisacions de l'estrategia moderna, un exèrcit que tingui d'efectuar una acció colonial necessita una preparació exclusivament colonial; y això no s'improvisa. La diferencia entre l'exit de les operacions franceses y espanyoles, en relació al nombre respectiu de baixes, està en aqueix punt; l'un es exèrcit colonial, l'altre es exèrcit metropolità. Això prescindint d'altres motius.

Les raons polítiques se concreten an aquesta: el servei obligatori, com a principi establert en les llegislacions modernes, té de tenir un limit racional; constitucionalment se disposa que tot ciutadà vingui obligat a defensar la patria ab les armes a la mà; es, doncs, precís fixar ben clarament lo que s'entén per patria, ja que la patria no pot esser un concepte elastic, aplicable a tots els territoris a voluntat dels governs y segons les conveniencies de cada moment. Una guerra d'intervenció no es equiparable a una guerra de defensa. La guerra de defensa implica relació ab l'existencia mateixa de territori nacional, o sia, propiament, la patria, la patria geogràfica; per això ha semblat just an els llegisladors que'ls ciutadans (patria antropològica) defensin la terra (patria geogràfica), ja que la vida de la nació consisteix en la persistencia y el domini dels ciutadans sobre'l territori.—Però, en cambi, ¿pot esser mai just que l'interès de portar la llibertat y la civilisació a una terra y a una nació bàrbares prevaleixi sobre la llibertat y la vida dels ciutadans d'un país lliure y civilisat?—Aquets són els veritables termes del problema.

¿Quina serà, en conseqüencia, l'actitut que deuran adoptar els governs espanyols davant d'aquet conflicte? Per una banda's troben en la conveniencia absoluta de l'intervenció europea al Marroc y en l'interès natural de que Espanya participi en aquesta intervenció. Per altra banda's troben en l'impossibilitat de que Espanya realisi aquesta acció, ja que no té instrument apte pera exercirla. Una aventura exterior no pot mai exercirse al preu d'un conflicte interior, ja que aleshores sacrificariem la patria mateixa a la seva aleatoria expansió, el tronc a les branques.—Jo crec, doncs, que'ls governs tenen de procurar la formació immediata d'un exèrcit colonial, educat pera aqueixa acció futura, y plenament voluntari. El fi de l'intervenció al Marroc no pot justificar tots els medis. En cambi la creació d'un exèrcit colonial seria l'adaptació perfecta d'un medi an el fi.

Quan la Fransa va iniciar, darrerament, l'intervenció a la capital sherifiana, alguns periodics de Madrid preguntaven: ¿Es licit que una intervenció civilisadora se fassi ab un exèrcit de negres y d'aventurers, com es l'exèrcit colonial francès?—Però igualment podria preguntarse: ¿Es licit que una intervenció civilisadora se fassi ab un exèrcit forsós? ¿Es licit imposar la llibertat d'un poble a costa de la llibertat d'uns ciutadans? La paradoxa es evident.

No són els negres senegalesos, ni els tiradors algerins, ni els aventurers de la llegió extrangera que senyalen la característica moral d'una intervenció: es la nació que'ls envia y de la qual són instrument. Els soldats seran lo que la nació vulgui, perquè tot exèrcit correspon a la seva respectiva nació. Els soldats de l'intervenció europea a Xina no eren negres, no eren llegionaris; y, ab tot, aquella es una pàgina horrible en la qual Espanya, pera honra seva, no hi tingué part.

La Conferencia d'Algeciras encomana a Fransa y Espanya la formació d'uns contingents d'exèrcit-policia pera la defensa dels interessos europeus als ports marroquins. El mateix govern espanyol, a cada expansió militar feta als encontorns de les nostres plasses d'Africa, s'ha cuidad bé de dir que sols se tractava d'operacions policiaques. Doncs aquet concepte policiac es el que ha de tenir tota la nostra acció a l'imperi agonitzant. Y com tota policia significa cos professional, *ad hoc,* per això les necessitats de l'intervenció espanyola a l'Africa impliquen la constitució d'un exército colonial. Per lo demés, aquesta professionalitat se traduirà en una eficacia infinitament més gran pera l'exit de les accions, en una disminució considerable del nombre de baixes, en una simplicitat visible de les operacions, en una major fixesa y seguritat dels plans, en una major coneixensa de les gents y del territori.

Anglaterra, la nació de més extenses possessions colonials, no té exèrcit forsós. Ja veieu, doncs, que la noció d'exèrcit forsós va unida a la de defensa de territoris directament nacionals que perillen pel veinatge d'altres nacions no separades per la mar. Y ¿podrà dirse que l'acció colonial anglesa no hagi estat vehicol de civilisació perquè l'ha exercida ab tropes colonials?

En resum: Espanya *no dèu,* avui, intervenir al Marroc perquè *no pot* ferho.—Espanya *dèu* prepararse a intervenir al Marroc pera *poder* aviat exercir aquesta necessaria intervenció.—Per això l'interès diplomatic del moment està, per part d'Espanya, en mantenir el *status quo,* que es, després de tot, la Conferencia d'Algeciras.

GABRIEL ALOMAR

La visita d'en Canalejas

EL president del Consell té ganes de visitarnos y, bon xic més que ell, tenen desitjos de que vingui a Barcelona el jefe de la gent que governa, els prohoms del partit lliberal català que's disputen el primer lloc. En Collaso y en Roig; en Maristany y en Sostres; en Bosch, en Samà y altres de menos categoria, esperen la vinguda d'en Canalejas ab l'esperansa d'atrapar la vara màgica de cacic maxim que'ls pot fer senyors absoluts de la provincia de Barcelona y, per aixamplament natural, amos de Catalunya.

A nosaltres no'ns interessa el plet dels dinastics lliberals de nostra terra. Creiem que fan tasca inutil al pretendre ressucitar l'antic caciquisme estil Planas y Casals. La vinguda d'en Canalejas té altres aspectes més fortament interessants que la reorganisació del partit lliberal y la provisió de la seva jefatura.

En Canalejas estima les coses llampants y sorolloses; avesat a una sort mascotesca, el feriria fondament un fracas, y no voldrà visitarnos sense la seguretat d'una triomfal arribada.

Pera lograr un exit no plany promeses el jefe del partit lliberal; dedica sopars d'a duro als senyors del Foment, parlantlos de zones neutrals; anuncía reformes descentralisadores; prova si li escau la barretina y fins aprèn de ballar sardanes. L'opinió general escolta les promeses com qui sent ploure y no's fia d'actituts circumstancials, adoptades per conveniencia. Lo segur, lo positiu, es l'amenassa d'una guerra a l'Africa; una reculada en els arrestos anticlericals; una indecisió vergonyosa en els plans de democratisació de nostres costums y una confirmació de lo fonamentada que es la nostra desconfiansa en l'obra d'en Canalejas.

Els serveis que'l partit governant ha fet a la causa de la Llibertat desde que ocupa el poder no són pas prou ni de bon tros pera que vingui a recullir llorers d'un poble tan progressiu com el nostre. La sola vergonya de que continui vigent l'odiada y odiosa Llei de Jurisdiccions dèu ferlo abstenir de visitarnos.

Qui vulgui aplaudiments que se'ls afanyi. Mentres segueixin patint presó uns honrats ciutadans que no han comès altre crim que'l de fer ús d'aquestes llibertats que predica en Canalejas, no poden sortir al carrer a entu-

---

Folletó n.º 7

L'Italia clerical y aristocràtica al sigle XVIII, vista per un personatge francès : : :

Italians y francesos

(Continuació.)

La tercera persona de representació, aquí, pera la nació francesa, es l'*abbé* de Canillac, comte de Lyon, auditor de rota. Está magníficament allotjat y porta un tren de casa molt decorós. Ell es l'unic que ha proscrit de son servei la costum indecenta de la propina. Anau de visita per primera vegada a qualsevulga casa, y ja us poden esperar a l'endemà tota la librea a la vostra porta, que ve a demanarvos *buona mano,* es a dir que'ls pagueu el beure. Aixís ho fan no solament els italians, sinó els criats del nostre embaixador y del nostre cardenal, y fins els del Papa. De primer entuvi aquesta mena de mendicitat m'ha paregut d'una sobirana indecencia a la cort d'un sobirà. Be es veritat que s'acontenten ab lo que se'ls dona, y la freqüencia de les captes redueix la lliberalitat a la mesquinesa.

Per exemple, nosaltres hem donat, tota la colla, dos lluisos a la librea papal en pes; y a proporció d'aquesta quantitat a les altres, segons el nombre y la dignitat. Lo que es que no'n tenen prou ab la primera visita, y tornen a compareixer per les bones festes el dia de l'Any Nou y per qualsevol aconteixement domestic felís o desgraciat. Que la seva mestressa s'ha encadernat; doncs no hi fa res que no ho sapigueu, y que si ho sabeu res se us en dongui; ells venen a alegrarse, en companyia vostra, de que's trobi millor. En un mot: pera ells tot són motius d'alegria y congratulacions; es la gent més alegre del món, a l'esquena vostra.

Més visites

Al sortir de la primera audiencia papal anàrem a fer visita al cardenal Firrao, secretari d'Estat. Hi tornàrem després, y ens feu grans excuses de no podernos retenir a dinar, perquè no era a Roma d'estada, sinó per aquell dematí no més; malgrat les desgraciades circumstancies, per nosaltres fariem si ens arriscavem a l'aventura—afegí. Y tot seguit ens serveixen un festí magnific.

Jo faig gran cas del bon menjar en aquet país. Es que's coneix millor la valua de lo bo per la privació que pel gaudiment.

L'amor de la patria, virtut cardinal de les grans ànimes, me corprèn sempre al presentarse'm una ampolla de vi de Borgonya, malgrat el poc ús que ja sabeu que'n faig. Ab tot, no'm sab pas greu de tenir facilitats pera fer excessos; m'agrada deure la meva moderació a ma propia templansa més que a la necessitat. El cardenal ne fa servir abundantment, y jo li alabo. Manté gran tren de casa y taula oberta. L'embaixador y ell són els unics a Roma que ho fan així, y per aquesta raó está justificat que ho fassin.

Soc del parer que s'hi menja excelentment aquí. No pas cassa, que no passa de mitjaneta; però les coses ordinaries hi són ben bones: pa, fruita, carn grossa, especialment el bou, d'excelencies mai prou celebrades, que judicareu quan us hauré dit que es superior al de París, tant com aquet ho es al de les viles de provincia. Els potatges de pastes filades, com fideus y macarrons, surten tot sovint a taula. Del primer no'n dic ni bé ni mal; tocant al segon, soc del parer de l'Arlequí: ben arranjat, sigui ab llet, sigui ab caldo, li trobo el gust d'una bona crosta de pastís. De les compotes se té de donar la preferencia a les de poncems esquarterats y bullits senzillament ab aigua y una mica de sucre, lo mateix que una lleugera compota de pomes. De totes les menes de coure aquet fruit tan gustós crec que es la que fa estimar millor sa frescor y son perfum.

. . . . . .

Missenyors del sacre colegi són molt subjectes a l'afectació de la superioritat desdenyosa: es l'esperit de cos entre'ls cardenals. No més dos ne conec que n'estiguin enterament exempts: Lambertini y Passionei. Aqueix darrer fa mofa tot sovint ab mi d'aquell fals aire de grandesa que afecten sos confrares, dels que no fa gens de cas, deixantne ben pocs de banda. Me dín que són ignorants, homes corsecats per l'ambició, quasi tots rumiant no més que l'arribada al pontificat, y tan emborratxats ab aquesta quimera que potser no n'hi ha un d'ells que no s'envaneixi de conseguirho. —Jo, veieu?—afegeix—no penso pas en consemblant cosa; tinc lo que volia, y no'n dec res a ningú. M'han encaixonat trenta dos anys a les funcions de curia y m'han fet cardenal, a la fi, quan no era possible diferirho. Alguns dels meus confrares se'n burlen de les meves maneres familiars y francotes, y jo me'n ric de llur ignorancia, de llurs ganyotes y de llur política.

Lo que ambiciona Passionei, y molt, es la reputació d'home de lletres. Aqueixa es una de les raons que'l monen tan apassionadament a ridiculisar l'ignorancia dels seus confrares, entre'ls que es cert que no s'hi trobarien altres sabis que en Quirini y en Lambertini.

An ell li agradaria que'l president Bouhier fos viudo y que'l fessin cardenal. Jo dubto moltissim que la presidenta volgués someter's an aquesta combinació pera la promoció de son marit.

El cardenal Passionei estava previngut de la meva arribada per una carta de mon amic. Deu sab com les portes s'obriren de bat a bat quan jo vaig entrar! Podeu ben creure que a l'anomenar al president Bouhier tots els genolls se dobleguen, en aquesta casa.

El vaig trobar estirat, de cara al sostre, damunt d'un canapè; la perruca a l'un costat y la gorreta vermella a l'altre. Jo m'anava a asseure en una cadira propera, però ell que'm diu:—Senteuvos aquí, al canapè, sense cerimonies; estareu més a gust.

Y com jo li feia mitg compliment, ell replicà: «Eh! quantes falornies! Vos me pre-

siasmarse els lliberals de cor; mentres sigui prohibida la justa censura, no dèu tolerarse l'aplauso servil; mentres hi hagi qui sofreixi els rigors d'una llei inicua, no pot permetre's la glorificació de qui la consent. Creiem que farien una bona obra els que indiquessin al senyor Canalejas la conveniencia de donar una ampla amnistia a tots els que sofreixen condemna per delictes d'opinió, abans de fer son anunciat viatge a Barcelona. S'exposa, si ve sense fer aquest acte de clemencia y de justicia, a que l'opinió lliberal catalana exteriorisi d'una manera sorollosa el seu disgust, convertint lo que podria esser una afectuosa rebuda en una despreciativa arronsada d'espatlles o en un gest de justa reconvenció.

JEPH DE JESPUS

LA MONARQUIA REFORMISTA

S'han confirmat, ab la supressió dels Consums, els temors que aquí mateix apuntavem no fa gaire.

La primera de les reformes ideades per en Canalejas ha fracassat a l'esser duta a la pràctica. Són els seus més acerrims defensors els primers en admirarse dels resultats negatius de l'obra econòmica del Govern. La cobransa de l'impost sigué, a primer de mes, abolida a Madrid. El poble, esperansat sempre y fins al darrer moment optimista, prengué la desaparició de les casetes dels burots com a taula de la seva salvació. Els dies han passat, y les ventatges de la millora no s'han vist.

Els madrilenys han alsat el crit al cel, y les autoritats se veuen negres pera atendre al sens fi de queixes y reclamacions que constantment els arriben. Sense cumpliments, ab frase gràfica y pintoresca, expressa la gent la seva sorpresa, barrejant ab la desconfiansa l'amenassa. Un diari ministerial donava l'altre dia aquesta carta:

«Ya estamos en plena supresión de Consumos. *Todo* cuesta igual. Verduras, hortalizas, aceites, conservas... todo. Todo cuanto pagaba derecho sigue cobrándose como si tal cosa.

»El Ayuntamiento, ¿no debe tomar parte en el asunto? Pues entonces los inquilinos nos negaremos á pagar los impuestos.»

Pera conjurar el conflicte y donar als queixosos noves esperanses amenassa en Canalejas als acaparadors y comerciants, que exposen així mateix les raons per les quals deixa el poble d'experimentar els resultats de la supressió.

Difícil es preveure com acabarà la qüestió. Fa unes setmanes diguerem que, a conseqüencia de l'implantació d'aquesta primera part del plan reformista d'en Canalejas, ens trobariem els espanyols ab un nou tribut que afegir als que pesen ja damunt les nostres prou carregades costelles, sense que per altre costat toquessim el més petit benefici en compensació al nou gravamen que tan injustament acaba d'essernos imposat.

Y es que—diguin els monarquics lo que vulguin—sense un cambi radical de règim no hi ha reforma ni esperansa de salvació possible.

En Canalejas haurà lograt al fi lo que ja ens temiem. Inutilisar una reforma beneficiosa y democràtica, a l'hora que donar la raó als conservadors, que adquireixen, d'aquet modo, nova forsa.

BAC DE RODA

IRMAT per tots els individuus que'l constitueixen, el Consell General de l'Unió Federal Nacionalista Republicana, que presideix el senyor Vallès y Ribot, ha publicat un manifest destinat a fer saber «a tots els ciutadans» lo que'l Consell pensa respecte a la qüestió del Marroc y quin es el seu criteri sobre'ls diferents aspectes que als ulls dels homes pensadors ofereix avui aquet gravissim problema.

No es el manifest, clarissim, llarg y substanciós, un document que pugui extractarse. Fruit de llargues meditacions y escrit ab perfecte coneixement de l'assumpte, la sinceritat brilla en totes les seves linies y l'honradès en tots els seus conceptes. ¡Còm se diferencien, les declaracions del Consell de l'Unió Federal, d'aqueixes proclames vuides, però efectistes, ab que'ls eterns embaucadors del poble procuren, sense dir res, sortir del pas enlluernantlo ab un devassall de boniques paraules!...

***

La síntesis del manifest, que ha sigut molt ben rebut per l'opinió, es aquesta:

Res d'aventures a l'Africa. Hi ha que oposarse a la guerra. Espanya dèu haver de limitarse a conservar lo que té a l'altra part de l'Estret, negantse a servir de joguet a Europa y a secundar els tortuosos designis de certes potencies.

Aquesta es, en resum, l'essencia del manifest; manifest que, ho repetim, mereix per molts conceptes ser íntegrament llegit y meditat ab la mateixa serena calma que ha acompanyat als seus autors al redactarlo.

Ab ell, l'Unió F. N. R., a més d'ensenyar y orientar al poble, defineix netament la seva situació y's prevé pera les contingencies del pervenir.

Es obra, doncs, d'educació y de previsió; coses, les dues, de les quals, desgraciadament, n'estem bastant escassos.

Als que encara dubten de l'habilitat ab que'l senyor Canalejas treballa sobre la corda fluixa de l'anticlericalisme, els participem que'ls bisbes de Sión y de Madrid, acompanyats del marquès de Pidal, han anat a visitarlo pera donarli les més expressives gracies per la protecció que ha dispensat al Congrés Eucaristic últimament celebrat a la cort.

Ja sabem que l'exercici del poder imposa devers, y porta compromisos, y obliga a una infinitat de coses; però desde'l moment que un primer ministre ha tingut l'humorada de disfressarse de Waldeck-Rousseau y de Combes, ¿no es cert que queda en situació un xic ridícula quan dos bisbes y un aristòcrata neo el visiten pera expressarli la seva gratitut per haverlos ajudat a donar lluiment a una moixiganga religiosa?

El senyor Canalejas, segurament, no ho dèu creure així.

Y es que ja havem dit que de Waldeck-Rousseau y de Combes ell no'n té res.

No més ne va disfressat.

A l'Ateneu Gracienc d'U. F. N. R. va celebrarse el passat diumenge un acte que contribuirà no poc a estrenyer els llassos que ja de temps lliguen fraternalment als bons republicans d'aquella populosa barriada.

Se festejava l'inauguració de la nova bandera de l'Ateneu, y ab aquet motiu se congregaren en els seus salons uns quants centenars de republicans autonomistes que, en selecte *lunch*, alsaren la copa en honor de l'hermós simbol que, victoriosament, onejava al balcó, y escoltaren la paraula d'alguns amics que ocupen en el partit llocs de representació y de confiansa.

Iniciats els brindis pel senyor Forcada, seguidament enraonaren o llegiren els senyors Aguilar, Rovira, Mestres, Companys, Mer y Güell y David Ferrer, cloentse la festa ab un bell discurs del senyor Layret, en el qual l'eloqüent orador puntualisà la significació y el valor de l'acte que se celebrava.

L'Ateneu Gracienc d'U. F. N. R., una de les entitats més sèries y més fortes ab que compta el partit, pot estar satisfet del resultat de la jornada del diumenge.

Així es com se fa Autonomia y's treballa ab fruit per Catalunya y pels nostres ideals democratics y republicans.

PLAN DE CAMPANYA

(Entre en Canalejas y el ministre de la Governació)

—Expliqui's, amic Barroso,
¿què hi ha de nou?
— La vritat,
don Josep: hi ha una coseta
que'm comensa a preocupar,
y es el còlera.
—¡No cridi!
Parlant d'això, fàssiho baix.
—¡Ah, sí?... Té de dispensarme;
no hò sabia.
—Doncs ja ho sab.
El ram de les epidemies
es un dels més delicats
y cal tractarlo ab cuidado
per si... En fi, digui, ¿què hi ha?
—Pues que fa quinze o vint dies
que'ls nostres representants
en els ports mediterranis,
en forma confidencial,
me diuen que allí hi ha el còlera,
y que no seria extrany
que s'embarqués cap a Espanya,
y que...
—Prou!... Ja que l'atzar
ens fa aquest hermós obsequi,
acceptemlo en lo que val
y aprofitemlo ab cautela.
—No comprenc...
—Ja compendrà.
Si ara vingués aquí el còlera,
¿què faria vostè?
—Aiai!...
—Correria a ferho public,
perquè tothom, avisat,
s'aprestés a la defensa...,
—Desi's, Barroso: no'n sab.
El còlera—pari compte
en lo que ara sentirà—
el còlera es una carta
que un Govern espavilat
l'amaga y fa fonedissa,
o l'ensenya, procurant
que tot el poble la vegi
y sàpiga lo que hi ha.
—Ah!... Ja comenso a compendre.
—Vostè vagi's reservant
les noticies que li enviin;
posi en un lloc separat
tots els datos que reculli,
y si s'han de publicar
o convé seguí amagantlos
ja li diré jo, pesant
les necessitats polítiques
y l'interès de l'Estat.
—De modo que això del còlera
es tot qüestió de...
—Cabal.
Si durant l'estiu les coses
marxen com han de marxar,
y el poble no se'ns subleva
y tot bitxo fa bondat,
mal mitja Espanya se'ns mori,
de còlera *no n'hi haurà*
y al desventurat que'n parli
el durem als tribunals;
però si s'arma barullo,
si algú's permet pertorbar
la digestió dels demòcrates
y la venturosa pau
es aquí o allà alterada,
de l'armari reservat
sortiran els fatals datos,
y ab lletres de quatre pams
farem saber que *hi ha còlera*
y que tots els ciutadans
corren perill de morirse
en menos que canta un gall.
—Y, està clar, sembrat el panic,
la gent s'esporuguirà...
—Y abur, revolucionaris!...
—Y adeu, maquiavelics plans!...
—¿Ho té entès, amic Barroso?
—Pssst!... *Ni una palabra más.*

C. GUMÀ

El fracas dels "cristians-socials"

AVANT la forsa creixent y de l'crientació revolucionaria de les masses obreres, els catolics del darrer ters de la passada centuria decidiren fundar, en diverses nacions, partits «cristians-socials», ab un programa de socialisme atenuat

neu per altre. Sapigueu que'l secretari dels breus no es un ximple.» Y clavantme arpada al coll de la casaca, me llensà al canapè d'una revolada.

Y heusaquí, doncs, de quina manera comensà la nostra coneixensa. Els seus enemics pretenen que aquesta gran franquesa no es més que aparent; que sa devoció (perquè n'es molt de devot) no es pas més sincera, y que no s'ha de fiar un d'ell més que ab garanties patents.

Per lo que toca a mi, que no veig res de tot això, y que, a més, no he sentit mai citar cap fet, el prenc per tal com se dona, y el trobo un bon home de debò. El veiem tot sovint. Ell admira aquesta caravana de sis compatriotes, ab la pretensió de que, de l'invasió dels barbres ensà, no hi ha hagut tants borgonyons aplegats a Roma. Sa magnífica biblioteca m'es de gran recurs, lo mateix que la de Monti a la Propaganda; menys pera llegir, no tenint gaire temps sobrer, que pera les urgencies d'una consulta o d'una verificació d'algun punt d'antiguitat. Ara he refet coneixensa ab son nevot, *monsignor* Passionei, el que fou company meu d'escola. Ha tornat a pendre—més per calcul que per gust—l'estat eclesiastic que havia deixat. Ja està ficat a la prelatura; ell farà el seu camí. Té la cara tan maqueta com sempre, no més que un xic marcada per la pigota, d'ensà que no l'hem vist.

. . . . . .

Al dinar de l'embaixador vaig trobar per primera vegada al marquès Crescenzi, germà del qui es Nunci a París: home de bella figura y d'altíssima naixensa. Els avis seus foren tirans de Roma en el sigle dezè. Jo estic contentissim de fer coneixensa ab ell, y ha contribuit amablement a ferme'n fer moltes d'altres. Té gracia y molt tracte de món. Ha viatjat per la major part de les corts d'Europa. Son germà serà aviat cardenal, y podeu ben creure, si voleu, que serà Papa en acabat, mentres tingueu fe en les profecies.

La predicció del país porta que la casa Crescenzi s'extingirà ab un Sant Pare, y els dos germans són els darrers del llinatge, no tenint el marquès altra descendencia que la petita *Violante*, sa filla.

El Pretendent y els anglesos

Acabaré ab vosaltres el vol de visites importants en la del rey d'Anglaterra. Aquí se'l tracta ab tota la consideració deguda a una majestat reconeguda com a tal. Son palau es a la plassa dels Santa Apostols: un edifici grandissim, però que no té res de bonic. La tropa del Sant Pare li dona guardia, lo mateix que a Monte Cavallo, y l'acompanya quan surt, lo que no succeeix gaire sovint. La casa es bastant nombrosa, per causa d'alguns senyors de sa nació, que li resten fidels y ab ell viuen. El més distingit d'entre ells es *milord* Dumbar, escocès, home espiritós y estimadissim, al qui ha confiat el senyor l'educació de sos infants, encara que fassi professió de la religió anglicana; lo que podria ser una jugada política.

Es facil de coneixer que'l Pretendent es un Stuart; ne té ben be tota la figura. Es alt y prim, molt semblant de cara ab els retrats que posseim del rei Jaume II, son pare, y fins ab el difunt mariscal de Berwick, son germà natural; el mariscal, emprò, tenia la fesomia trista y severa, mentres que'l Pretendent la té trista y ensopida.

No li falta dignitat en les maneres. No he vist cap princep atendre a un gran cercle de gent ab tanta gracia y noblesa. Devegades ne dona d'aquestes recepcions, malgrat la vida retirada que fa; no sent ni d'edat ni de posició pera'l faste exterior que ordinariament envolta als sobirans. Com se vol fer agradós a una ciutat a la que tants favors li dèu, gasta tot lo que pot en aparat pera que'ls seus fills petits ofereixin, de quan en quan, a les dames alguna festa pública, a la que s'hi mostra durant una hora.

Es devot per demés; passa el dematí resant als Santa Apostols, al peu del sepulcre de la seva esposa. No us diré res de sa vivor intelectual, perquè no la conec prou be; judicant per les apariencies es curteta. Però tota sa conducta es raonable y apropiada a sa posició. Per més que tinc bastant sovint l'honor de veure'l, se pot dir que no fa més que guaitar un moment al tornar de l'iglesia, y's fica desseguida a la seva cambra, d'ont no'n surt més que pera asseure's a taula. Parla poc, ab dolsura y ab bondat, y al cap d'un ratet se retira altra vegada. Els princeps petits tenen al vespre un soparet, ont el rei, que no sopa, no hi es mai. Sa taula, al dematí, està sempre igualment parada pera onze coberts; essent dèu les persones de la seva casa que habitualment mengen ab ell. Quan se li presenten gentilshomes romans o extrangers a ferli la cort, té la costum de felshi dir que's quedin per un de sos oficials; tants se'n queden, tants servidors de sa casa van a dinar a una altra taula. Jo no m'hi he trobat mai que no m'hagi fet dir que'm quedés. Y com es limitat el nombre dels que pot retenir a taula, posem esment en no anarhi més que dos de nosaltres. Sa taula es servida dignament, sense faste. Aquets dinars no són pas fets pera ser divertits; però si per atzar n'hi surt algun, el rei ne sembla molt content.

Els principets han posat afecte an en Legouz; son bon humor els fa riure moltissim, y no desplau pas al rei.

Quan ell ve a seure's a taula, sos dos fills, abans de ferho, se li acosten pera agenollarseli al davant y demanarli la benedicció. Ordinariament els parla ingles, y als altres italià o be francès. L'ampolla que se li serveix es sempre damunt de la taula, a la mà d'un de sos oficials. Es regla d'etiqueta que ningú demani beure mentres el rei no hagi begut per primera vegada; un dia vaig tenir por d'agafar la papida, perquè'l rei havia oblidat demanarne de bon principi.

Aquet princep treu grans subsidis de la Fransa, de l'Espanya, y encara més de la Cambra apostòlica. Li té de donar molt aquesta darrera; puix he sentit a dir que no fa gaire se discutí en consistori la conveniencia d'abandonarli, per compte de lo que se li passa, l'usdefruit del ducat d'Urbino, que dona una renda grossissima. Lluís XIV feu donació dels guanys de duguescentes mil lliures (franceses) al rei Jaume, posades a la Casa de la vila de París, ab la promesa de que l'interès no s'hauria de rebaixar per cap motiu. Malgrat la promesa, la rebaixa vingué, no fa gaire temps, d'un dos y mitg

(Seguirà.)

homeopatic, més nominal que real. El papa Lleó XIII donà calor al cristianisme social. A quasi tot Europa, els obrers s'afiliaven als partits d'esquerra, ja lliberals, ja republicans, ja socialistes. Aquets partits, apart del seu programa social y politics tenien una marcada orientació anticlerical, racionalista, lliurepensadora, antirreligiosa y tot. Una classe de la societat, la més nombrosa, portada pels seus afanys de transformació, s'apartava cada dia més de les creencies religioses y de les ensenyanses de l'Iglesia. Pera deturar o contrarrestar aquet moviment, pera que'ls anhels de millora no portessin els obrers al camp dels enemics de la religió, se creà el cristianisme social. Calia fer veure als obrers que'ls catolics també s'interessaven per ells, també els amparaven, també volien millorar la seva situació. Així el cristianisme social no es, en el fons, fill de la convicció, de les idees, sinó que té'l seu origen en la concepció d'una tàctica habil, d'una maniobra de combat. No's mou per la vergonya y el dolor de les injusticies de la societat capitalista, sinó per l'alarmada que li produeix la descatolisació del proletariat. En el cor de la gran majoria dels cristians-socials no hi ha *l'amor a l'obrer;* es la *por a l'obrer* lo que hi ha. Això no vol dir que no's trobin entre ells homes moguts per la pietat y pels sentiments de caritat cristiana.

Actualment se pot donar ja per fracassat el cristianisme social. No més cal guaitar el seu estat per tota Europa. Pocs anys després de nascut ha entrat ja en la decadencia, en la agonia. No ha conseguit deturar ni contrarrestar la cana. lisació del proletariat cap als partits d'esquerra; no ha pogut impedir ni atenuar la creixensa formidable del socialisme autentic. Hi ha, es cert, un poderós partit «cristià-social» a l'Austria; però no es altra cosa que un partit burgès, conservador y antisemita, que s'ha valgut de tal etiqueta; al seu davant, en actitut enemiga, la Social-Democracia austriaca creix y s'enforteix. A Bèlgica el socialisme cristià de l'*abbé* Daens no té cap forsa; compta ab un nombre migradíssim d'electors y no ha pogut elegir més d'un parell de diputats. Pot resumirse el resultat obtingut ab la següent frase: els obrers no han picat l'am.

Y quan per tot arreu el cristianisme social fracassa, aquí el volen fer arrelar y viure alguns senyors, al capdavant dels quals va el dols don Ramon Albó y Martí.

A. R. y V.

REPICS

ER fi, després de mil incidents y altres tantes tamborelles, l'altre divendres va terminar en el camp de Vincennes (París) el famós concurs europeu d'aviació.

Sense entrar en detalls, que no caben en l'exigüitat d'aquestes columnes, ens limitarem a dir que'ls quatre primers llocs del gran concurs han correspost als aviadors Beaumont, Garros, Vidart y Gibert.

Aquet Gibert, com ja recordaran els nostres lectors, es l'aixerit home-aucell que fa pocs mesos va venir a volar a Barcelona, guanyantse aquí les simpaties de tothom per la seva pasmosa habilitat, sols comparable ab la seva modestia.

Per això, perquè es inteligent y perquè no *posa*, ens alegrem del seu triomf y li dediquem el sincer homenatge d'aquestes linies..., que ell, naturalment, no llegirà.

Una noticia.

El dia 27 anirà a Mataró, pera ont ha sigut contractada, la banda municipal de Barcelona.

¡Ai!...

¿No hi haurà també, com més lluny millor, un poble que'ns contracti tot l'Ajuntament en pes?

Creguin que'ls el cediriem molt barato.

Y si la contracta fos per bastants mesos, fins els fariem una bona rebaixa.

«Ahir—diu un telegrama de Tetuan—varen celebrarse en aquesta ciutat quatre bodes mores.»

¿Y d'això se'n diu un país en estat de guerra?...

Vamos, hombres!... Que esperin, si acas, a dirho quan aquestes quatre parelles comensin a tirarse els plats pel cap.

Ferho ara, seria burlarse de la mitja lluna del Profeta.

Y de tota la lluna... de mel.

A tots els automobilistes que van presentarse dilluns passat a la capella del carrer del Regomir els fou entregada una medalla de Sant Cristofol nano.

No hi ha res a dir.

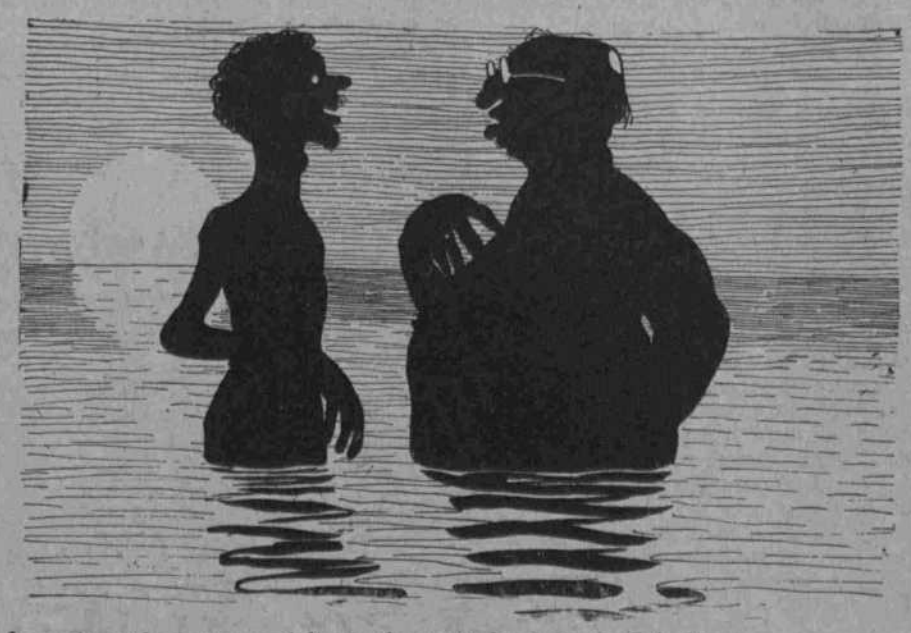
Però jo, ab aquets senyors que juguen ab la velocitat a costa dels vianants, hauria fet com van fer una vegada ab en *Cop-de-puny* de «L'alegria que passa».

Els hauria regalat una medalla... y una multa.

Ombres xinesques

—Es extrany que vostè, sent capellà dels de la mànega ampla, fassi tanta guerra al divorci...
—No ho es gens. ¿No veu que, si venia aqueixa llei, me tocaria haver de mantenir un femer de dònes!...

—Jo tenia entès que a vostè li agradava més la platja de Cà'n Tunis...
—Es més bona, sí. Però, pera demostrar els sentiments religiosos, no hi ha com banyarse a l'*Hostia*.

—Què diu, que tindrem cólera, pare Rostoll?
—No'n cregui res, *hermana*... El cólera no més va a les cases que hi ha miseria.

—Be, peró, en qué quedem?... Aquets diables de tocinaires maten o no maten?
—No maten..., estigues tranquil.

Ab motiu de la vinguda dels prohoms Azcárate y Pau Iglesias, *El Progreso* no se n'ha pogut estar, y vinga retreure suposats agravis y ofenses que *aun les duelen*.

En vigilies del miting de conjunció anunciat, això ve a ser una manera com qualsevol altra d'induir a la pertorbació.

Els *progressius*, sempre les mateixes armes!...

Es dir, les mateixes no, que aquestes, encara que de mal gènero, són lícites, y... devegades ne gasten de les altres.

Un fervent catolic dels del Papa-Rei y un exaltat anticlerical comenten les noticies de la peste:

—Ha vist?... El còlera ja es a Italia.

—A Italia, diu?... Es clar, com que no se'n mou mai!

—Com, no?

—No, senyor... Que no ho sab que hi està *presoner?...*

Els radicals del districte V han acordat fundar una *Casa del Pueblo* pera'l seu ús particular.

Si'ls entenc que'm pelin.

¿Ara que, degut a les continues escissions del partit, ab una casa'ls ne sobrava, ara surten ab el ciri trencat d'una de nova?

Confessin que aviat, en el lerrouxisme, hi haurà més cases que inquilinos.

Moltes *cases del poble*... y el poble ha de dormir al carrer.

Al agua, patos!

Ja tenim la familia a San Sebastián.

Ab tal motiu els pares de la patria, comensant per en Canalejas y acabant per don *Dalmacio*, estan de festa, o, com si diguessim, nedant a *La Deliciosa*.

L'unic que's fa repicar es el poble.

El poble s'ha de contentar, com sempre, *patinant* en un mar... de confusions.

En Lerroux diu que si no ha anat als banys de Fortuna, tal com tenia projectat, ha sigut per no toparse allí ab don Antoni Maura.

Bona!

De quant ensà tants miraments y tanta circumspecció?

Que delicat se'ns torna, el drap de la cuina!

Acompanyat del marquès de Tamarit, don Jaume de Borbon anirà d'aquí a pocs dies a passejar per Alemania y Russia.

Ja'l planyo, pobre marquès de Tamarit.

Perquè anar d'institutriu d'un tipo com en Jaumet no deixa de ser una *tamaritat*.

No podem sortir de misteris.

Ara resulta que l'actual campament espanyol de Larache està instalat en uns terrenos propietat de... ¿de quí dirien?

¿De la Societat Hispano-Marroquí? ¿Del doctor Maestre? ¿Del marquès de Comillas?

No, senyors: ¡del consul inglès!

—Però ¿no diuen que Inglaterra ha vist ab tant desagrado el desembarc de les forses espanyoles en aquell punt?

—Doncs, aquí veuran vostès.

Es a dir; aquí *no veuran vostès*.

Perquè la qüestió d'Africa ha acabat per pendre l'aspecte d'un veritable joc de mans.

Y es allò: en aquestes materies, qui més mira menos veu.

Ara, ara se n'adonen!...

«L'Acta d'Algeciras—diu un diari ministerial—no serveix pera res.»

¡Quina satisfacció pera'l senyor Moret, que's creia que ab aquella ditxosa conferencia salvava la pau del món y's coronava de gloria!

«Ben analisat el document,—segueix dient l'aludit periodic—resulta que en ell no hi ha previst res de lo que ara succeeix al Marroc. Tota consulta que s'hi fassi pera veure còm s'ha de procedir davant dels gravissims conflictes allà surgits es inutil. L'acta, la famosa acta, no'n diu ni una paraula.»

Y això que, com recordarà tothom, va ser confeccionada per la flor y nata de la diplomacia europea...

Ja té raó el vell cantar:

Papeles son papeles,
cartas son cartas;
acords de diplomatics
tot són camàndules.

Un que llegeix y un que escolta.

El que llegeix:

—«S'ha encarregat de la direcció del *Diario de Barcelona* don Lluís...»

El que escolta:

—Vaja, sí!... Un *lluís* havia de ser!...

Imprempta La Campana y La Esquella, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.ª